

Geografia del turisme

Codi: 101607
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2502758 Humanitats	OT	3
2502758 Humanitats	OT	4

Fe d'errades

La professora responsable i de contacte d'aquesta assignatura és la Gemma Cànoves Valiente (gemma.canoves@uab.cat).

Professor/a de contacte

Nom: Maria Asuncion Blanco Romero

Correu electrònic: asuncion.blanco@uab.cat

Equip docent

Gemma Canoves Valiente

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Cap en concret i d'específic. Només tenir una idea general de què passa avui dia arreu pel que fa a àmbits com el turisme i problemàtiques diverses relacionades, recursos culturals més rellevants, què s'hi fa arreu a nivell turístic, actualitat en general, geografia, etc. En altres paraules, tenir una mica de cultura general i seguir mínimament l'actualitat, general i també turística.

Objectius

L'assignatura pretén oferir una breu exposició del que s'entén per Turisme cultural des del punt de vista geogràfic.

Això implica, entre altres aspectes, la situació del turisme contemporani i les darreres tendències (i com s'inscriu el turisme cultural en aquestes), les àrees geogràfiques que "aposten" més fort per aquesta opció turística, estratègies de desenvolupament local a través del turisme cultural, la gestió del patrimoni i els

recursos culturals, etc. Tanmateix, es pretén que aquestes qüestions, que es desplegaran d'una manera molt més concreta al llarg del semestre, s'exemplifiquin en la mesura del possible, a partir de casos d'estudi propers a l'estudiant (catalans i espanyols).

És per això que, malgrat no es necessiti un coneixement acurat de l'activitat turística en general, si convindria que l'estudiantat tingués un cert domini pel que fa a coneixements geogràfics, que d'altra banda és una qüestió del que podríem dir "coneixements generals".

Així, en acabar, caldria:

- Ser capaç d'entendre la realitat actual del turisme cultural general i del seu país, i veure com aquest turisme és una activitat en franca expansió, tant a nivell econòmic com de pràctica social
- Ser capaç de relacionar el concepte de desenvolupament local amb el creixement del turisme cultural, i entendre com aquest hi té un paper cabdal.
- Ser capaç d'entendre els mecanismes més bàsics de la gestió de recursos culturals, la planificació territorial, i els impactes positius i negatius que se'n poden derivar, etc. No se li ha de demanar, però, que acabi sent un expert en el desenvolupament de productes turístics culturals.
- Ser capaç d'inserir els coneixements de l'assignatura a la realitat catalana i espanyola, per ser aquestes dues les més properes.
- Ser capaç de buscar al web i altres fonts informació i dades rellevants (hemeroteques, biblioteques, Internet, etc.) com per configurar una part del seu propi recull de materials, que a més, els servirà com a part de l'avaluació de l'assignatura
- Ser capaç de sintetitzar la informació i presentar-la adientment, depenent del que se li demani (informe, treball, examen, etc.).

Competències

Humanitats

- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Identificar les característiques de l'espai i del territori per a poder gestionar els recursos per al desenvolupament local i territorial.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure les principals problemàtiques econòmiques, socials i culturals del món.
2. Descriure les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris
3. Plantejar problemes relacionats amb l'ordenació dels recursos i del territori.
4. Plantejar problemes sobre la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris aplicant coneixements de geografia regional.
5. Resumir característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.

Continguts

Els continguts de l'assignatura es divideixen en aspectes més teòrics i d'altres de caràcter més pràctic.

1) Introducció al turisme i turisme cultural

1. Context turístic. D'on venim i cap a on anem? Del *Gran Tour* al Turisme contemporani.
2. Algunes qüestions prèvies.
3. Per què creix?
4. Què és? Algunes definicions

2) Turisme cultural i el seu paper en el desenvolupament local.

1. Introducció al desenvolupament local.
2. Efectes econòmics del turisme de patrimoni en les economies locals i consideracions sobre aquests efectes.
3. Fortaleses i oportunitats del turisme cultural.
4. Febleses i amenaces del turisme cultural.
5. Dificultats i criteris per desenvolupar productes de turisme cultural.

3) Tipologies i modalitats de turisme cultural

1. Introducció. Conceptes bàsics.
2. Turisme literari

4) Turisme d'interior i turisme cultural

1. Introducció i exemples
2. Agriturisme

5) Turisme en destinacions urbanes i de patrimoni.

1. Introducció. Conceptes bàsics (riscos, interrogants, reptes, problemes).
2. Impactes del turisme cultural en espais patrimonials.
3. Planificació i gestió patrimonial i turística.
4. Alguns exemples de la inclusió dels recursos patrimonials en plans de gestió nacionals.
5. Alguns exemples d'itineraris.

6) Turisme de patrimoni industrial.

1. Introducció.
2. Característiques del turisme de patrimoni industrial.
3. Objectius a assolir.
4. Factors de creixement.
5. Què és el turisme de patrimoni industrial i principals elements d'interès.
6. Dificultats d'expansió del turisme de patrimoni industrial.
7. Alguns exemples a Catalunya.

7) Noves formes de turisme

1. Introducció.
2. Característiques dels anomenats "nous" turismes.
3. Diversitat de nous turismes.
4. Elements identificadors i línies de creixement

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Debats de participació a classe	6	0,24	1, 5
Explicacions del temari	32	1,28	2, 1, 4, 3, 5
Explicacions exercicis pràctics	2	0,08	2, 1
Exposició oral de treballs	2	0,08	2, 1
Tipus: Supervisades			
Exercicis pràctics	8	0,32	2, 1, 4, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Treball d'estudi i exercis tutoritzat individualment.	82	3,28	2, 1, 4, 3, 5

Activitats dirigides: sessions presencials per explicar el temari i per a la revisió a l'aula dels exercicis efectuats al llarg del curs.

Activitats supervisades: revisió dels exercicis proposats com a eina d'avaluació i que estaran disponibles a la plataforma virtual de l'assignatura.

Activitats autònomes: tot allò que caldria fer per compte de l'estudiantat de cara a la preparació de l'assignatura. Inclou la consulta de material divers (articles, informes, etc.) disponible a la plataforma virtual de l'assignatura, així com també de bibliografia especialitzada, tant la més general com la que incidentalment es vagi citant. Val a dir que hauria de quedar clar d'entrada que, com es podrà comprovar, el docent no segueix cap manual de turisme, malgrat haver-n'hi diversos d'excel·lents en el mercat. Es podrà fer servir qualsevol material adequat, com per exemple, articles de diari, de revistes de premsa, etc.

Activitats d'avaluació: especificades a l'apartat corresponent.

En aquesta assignatura no es permetrà un ús sexista del llenguatge a les contribucions orals i escrites de l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
2 Pràctiques	20%	8	0,32	2, 1, 4, 3, 5
Informe escrit	15%	2	0,08	2, 1, 5
Participació a classe	10%	1	0,04	2, 1, 3
Presentació oral	20%	5	0,2	4, 3, 5
Prova escrita	35%	2	0,08	2, 1, 4, 3, 5

Aquesta assignatura preveu el sistema d'avaluació única, que s'explica al final de l'apartat.

L'avaluació de l'assignatura es concreta de la següent forma:

- Una prova escrita. El pes en la nota final és d'un 45%. Individual i de caràcter obligatori. S'ha d'obtenir mínim un 5.
- 2 pràctiques amb un caràcter eminentment pràctic i de qüestions concretes exposades al temari. El seu pes en la nota final és d'un 10% cadascuna d'elles (20%), individual i optatives.
- 1 informe escrit centrat en una destinació i relacionat amb el debat de l'exposició oral (15%), en grup i optatiu.
- 1 exposició oral de l'informe escrit, a través d'una activitat de debat que s'explicarà en el seu moment. Compta amb un 20% de la nota, en grup i optatiu.

Aquestes activitats pràctiques tenen un caràcter optatiu (però no es podran recuperar si no s'han presentat).

Requisits per a l'avaluació (1ª convocatòria):

- Obtenir a la prova escrita una nota mínima de 5, per tal de fer promig amb les altres parts de l'avaluació. En cas de no complir aquest requisit, aquesta nota no podrà ser compensada amb una altra i caldrà presentar-se a la recuperació.
- No hi ha obligació d'una puntuació mínima en les 3 pràctiques, ni l'exposició oral, i la que s'obtingui serà sumada a les altres per a la nota final de l'assignatura. Això vol dir que poden no fer-se, amb el risc, però, que després la resta de notes no siguin suficients per superar l'assignatura. Cal tenir en compte que l'optativitat de les pràctiques té un "preu": s'han de lliurar dins el període establert (que s'anunciarà a inici de curs) i quan aquest hagi acabat no seran admeses (excepte en el cas de l'avaluació única).

Requisits per a la recuperació:

- La no realització de la prova escrita comportarà que l'alumnat s'hagi de presentar a la recuperació. És a dir, malgrat la possibilitat "matemàtica" que l'estudiant aprovi havent lliurat les pràctiques i assistit a totes les sessions d'aula, no serà així sense dita prova.
- En cas que no s'obtingui la nota mínima exigida a la prova escrita, la persona afectada caldrà que es presenti a la recuperació. La resta de notes es guardaran per a la qualificació final.
- Pel que fa a les pràctiques, només s'acceptarà la recuperació (o millora de nota) d'una, sempre i quan s'hagi lliurat en el termini establert al llarg del semestre (excepte en el cas de l'avaluació única). És a dir, en el cas de les pràctiques, la reavaluació no implica poder lliurar-ne una que abans no s'hagi fet.
- D'altra banda no es preveu cap altre mecanisme d'avaluació "alternatiu" (presentació d'un treball, ressenyes de lectures, etc.).
- L'exposició oral no podrà ser reavaluada o recuperada.

Segons normativa de la UAB, per participar en el procés de recuperació s'ha d'haver obtingut una qualificació mínima en l'assignatura no superior al 3,5. (Aquestes condicions s'adapten a la normativa sobre l'avaluació de la UAB en el l'Article 112 ter. La recuperació http://www.uab.cat/doc/Modificacio_normativa_academica_CG120717).

Consideració de "No Avaluable":

L'estudiantat rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més d'1/3 de les activitats d'avaluació.

La còpia o plagi:

En cas que l'estudiantat realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Procediment de revisió de les qualificacions

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, s'informarà l'alumnat (a través de Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació única no suposa cap canvi en relació al model de docència ni té relació amb la presencialitat, l'alumnat pot continuar assistint a classe com habitualment. Suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació.

Així, aquells alumnes que hagin sol·licitat el sistema d'avaluació única en el termini establert (18 de setembre a 6 d'octubre) podran acollir-se a la següent avaluació que serà de caire individual:

- Examen final (45% de la nota final). A realitzar el mateix dia i hora que la resta del grup. S'informarà de la data al programa de principi de curs. Individual i de caràcter obligatori. S'ha d'obtenir mínim un 5.
- 2 pràctiques (20% de la nota final) amb un caràcter eminentment pràctic i de qüestions concretes exposades al temari. Individual. El lliurament d'aquestes pràctiques es realitzarà el mateix dia de l'examen escrit. Les activitats pràctiques tenen un caràcter optatiu (però no es podran recuperar si no s'han presentat, llegir més amunt les explicacions).
- 1 informe escrit (15%) centrat en una destinació i relacionat amb l'exposició oral. A lliurar el dia de l'examen. Seguint les mateixes indicacions de l'avaluació continuada, de caire optatiu però individual.
- 1 exposició oral de l'informe escrit (20%) a través del lliurament d'un vídeo on es faci l'exposició d'una durada equivalent a la presentació a classe de la resta d'alumnes (aprox. 10 minuts). De caire optatiu i individual.

Les condicions de reavaluació es mantenen tal i com han estat explicades a la part general d'aquest apartat.

Bibliografia

L'equip docent de l'assignatura no segueix cap manual en concret. Per a informació específica sobre qualsevol tema de l'assignatura, l'estudiant haurà de consultar-ho directament amb ell i se li proporcionarà referències en forma d'article de premsa, de revista acadèmica, web, llibres i manuals de referència, etc.

Al llarg del curs, a cada tema es proporcionarà la bibliografia adequada a través del moodle de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

Aymerich, Ramon (2021). *La fàbrica de turistes. El país que va canviar la indústria pel turisme*. Edit. Pòrtic

Bravo, Pedro. (2018). *Exceso de equipaje. Por qué el turismo es un gran invento hasta que deja de serlo*. Editorial DEBATE.

Cañada, Ernest & Murray, Ivan. (2019). *Turistificación global. Perspectivas críticas en turismo*. Editorial Icaria.

Cañada, Ernest, Murray, Ivan, & dit Chirot, Clément Marie (eds.) (2024). *el malestar en la turistificación*. Editorial Icaria.

López Palomeque, Francisco; Vera Rebollo, J. Fernando; Torres Delgado, Anna & Ivars Baidal, Josep A. (2022). *El turismo, ¿fin de época?. Desafíos de España como destino turístico en un nuevo escenario*. Edit. PUV. Universitat de València.

Bibliografia complementària

Atchison, Cara, MacLod, Nicola.E. & Shaw, Stephen J. (2002). *Leisure and tourism landscapes: social and cultural geographies*. Routledge, Londres.

Blanco-Romero, Asuncion, et al. (2021). *Diccionario de turismo*. Editorial Cátedra.

Blanco-Romero, Asunción; Blázquez-Salom, Macià; Cànoves, Gemma. (2018). "Barcelona, Housing Rent Bubble in a Tourist City. Social Responses and Local Policies". *Sustainability*, 10(6), 2043. DOI: <https://doi.org/10.3390/su10062043>.

Boniface, Brian, Cooper, Robyn, & Cooper, Chris. (2012) (6th edition). *Worldwide destinations. The geography of travel and tourism*. Routledge, Londres.

Cànoves, Gemma; Blanco-Romero, Asunción; Prats, Josep M.; Villarino, Montserrat. (eds.) (2017). *Turismo de interior en España. Productos y dinámicas territoriales*. València: Publicacions de la Universitat de València. Colecció de Desenvolupament Territorial, número 19.

Crouch, David. (ed) (1999). *Leisure/tourism geographies: practices and geographical knowledge*. Routledge, Londres.

Hall, C. Michael & Page, Stephen J. (2005). *The geography of tourism and recreation: environment, place, and space*. Routledge, Abingdon, Oxon; New York.

Jurdao, Francisco (ed) (1992). *Los mitos del turismo*. Endymion, Madrid

Mowforth, Martin & Munt, Ian (2009) (3ª ed.). *Tourism and sustainability: new tourism in the Third World*. Routledge, Londres.

Murray, Ivan (2012). *Geografies del capitalisme balear: poder, metabolisme socioeconòmic i petjada ecològica d'una superpotència turística*. Departament de Ciències de la Terra, Universitat de les Illes Balears.

Pulido, Juan I. (2013). *Turismo cultural*. Editorial Síntesis.

Rullan, Onofre (2008). "Reconversión y crecimiento de las zonas turísticas. Del fordismo al postfordismo". en Troitiño, M.A.; García, J.S. i García, M. (coord.). *Destinos turísticos: viejos problemas, ¿nuevas soluciones?*. Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, p. 587-624.

Sharpley, Richard & Telfer, David.J. (ed) (2002). *Tourism and development. Concepts and issues*. Channel View Publications, Clevedon.

Shaw, Gareth & Williams, Allan.M. (2004). *Tourism and tourism spaces*. SAGE, London.

Smith, Melanie k. & Richards, Greg (2013). *The Routledge Handbook of Cultural Tourism*. Routledge.

Urry, John. (1990). *The tourist gaze*. Sage, London

Vera, Fernando; López, Francisco; Marchena, Manuel & Anton, Salvador (coord.) (2013). *Análisis territorial de turismo y planificación de destinos turísticos*. Tirant lo Blanch, Valencia.

Programari

Cap especialment excepte les eines office habituals i el Teams en cas de realitzar les connexions on-line.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt

